

***ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕКСТОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ ДО
НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ПІД УПЛИВОМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ***

Здатність до внутрішньої трансформації – одна з ознак системи освіти. Це пов'язано з її гнучкістю, чутливістю, здатністю адаптуватися до нових суспільних вимог. Низка зовнішніх чинників, що пов'язані зі змінами в соціумі, також мають вплив на її системну організацію та внутрішні перетворення .

Потужним двигуном трансформаційних процесів сучасної освітньої сфери став розвиток мультимедійного середовища. Активність медійного контенту у всіх сферах суспільного життя, формування термінологічної бази у медіалінгвістиці як відносно новій галузі мовознавства спричинили розроблення й залучення спеціальних мультимедійних технологій для реалізації завдань у галузі педагогіки, зокрема методики навчання української мови. Це забезпечує нові освітні формати, інтеграцію потужних навчальних і розвивальних ресурсів, дозволяє розширити межі отримання знань, формування вмінь, навичок, цінностей, суспільного, професійного і комунікативного досвіду суб'єктів навчання.

Проблему залучення мультимедійних технологій навчання української мови активно вивчають українські лінгводидакти (М.Боголюбова, Г.Корицька, Г.Онкович, Н.Флегонтова, М.Шишкіна та ін). Науковому обґрунтуванню підлягають питання сутності, змісту, завдань, принципів, методів, прийомів, засобів, форм медійної дидактики та їх ефективного впровадження під час вивчення української мови.

Завданням нашого дослідження є виявлення трансформаційної сили мультимедійних технологій на сучасну лінгводидактику, зокрема тектоцентричний підхід до навчання мови.

Текстоцентричний підхід у лінгводидактиці (Н.Бондаренко, Н.Голуб, О.Горошкіна, С.Караман, О.Любашенко, С.Омельчук, М.Пентилюк та ін.) розуміють як один із найефективніших підходів, оскільки формування мовної особистості, її комунікативної компетентності неможливе без аналізу або продукування тексту. Текстова основа навчання мови зумовлює використання текстів різних типів, стилів, жанрів мовлення, сприяє формуванню широкого спектру компетентностей – мовної, мовленнєвої, комунікативної, дослідницької, культуромовної та ін. Проте домінування друкованого або письмового тексту під час вивчення мови дещо звужує реальні можливості текстоцентричного підходу. На наш погляд, під впливом медіатехнологій широкого застосування набуває медіатекст як засіб навчання.

Термін «медіатекст» мультидисциплінарний, він є предметом вивчення філософії, соціології, журналістики, лінгвістики, педагогіки тощо. У медіалінгвістиці потрактовується як різновид тексту, спрямований на масову аудиторію, що характеризується синтезом вербальних і медійних одиниць та особливим типом автора, а також має виражену прагматичну спрямованість” [4]. Різновидами медіатексту є публіцистичний текст, газетний текст, радіо-, фото-, кіно-, телетекст, мережевий текст, гіпертекст, рекламний текст тощо.

У межах лінгводидактики медіатекст виступає прогресивним інноваційним засобом навчання мови, оскільки сучасна мовна особистість розвивається саме у просторі медіапотоків. Активне залучення вказаного текстового різновиду розширює й урізноманітнює прийоми, форми навчання мови та розвитку відповідних компетентностей і цим самим вносить деякі корективи у зміст і програму традиційного текстоцентричного підходу, трансформує його наповнення.

Цінність використання медіатекстів під час вивчення української мови полягає в тому, що вони можуть інтегрувати в одному просторово-часовому континуумі вербальний компонент з іншими, наприклад: візуальним,

аудитивним, аудіовізуальним. У такому разі в суб'єктів навчання задіяно всі органи чуття або їх комбінації. Якщо за традиційного навчання на текстовій основі першою і базовою дією є сприймання тексту як вербального знаку на основі його прочитання, то робота з медіатекстами дозволяє одночасне використання різних каналів сприйняття інформації – візуального, аудіального, кінестетичного, що допомагає вийти у новий формат розвитку відповідних типів мислення, пам'яті, уваги, емоцій, творчих здібностей, інших психологічних особливостей і позитивно впливає на навчання мови, формування відповідних компетентостей.

Навчання мови на основі медіатекстів найбільшою мірою відповідає природі людського феномену: щоб адекватно сприйняти інформацію, оволодіти необхідним об'ємом знань, сформуванати високий рівень компетентності (зокрема комунікативної), недостатньо бачити, читати і вивчати друкований текст, важливо чути інтонацію (ритм, паузи, гучність, темп, тембр, логічні наголоси), бачити ілюстративний супровід, спостерігати образи, кольори, рухи, дії (як елементи сюжету) та ін. Урахування цієї особливості зумовлює розроблення нових прийомів, форм навчання української мови, і це ще раз засвічуватиме внутрішні трансформаційні процеси, що відбуваються у межах тектоцентричного підходу.

Література

1.Бондаренко О. Дидактичні умови застосування мультимедійних технологій у процесі навчання педагогічних дисциплін студентів педагогічних університетів: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Черкас. нац. ун-т ім. Б.Хмельницького. Черкаси, 2010. 20 с.

2.Модельовання й інтеграція сервісів хмаро орієнтованого навчального середовища: монографія. Копняк Н., Корицька Г., Литвинова С., Носенко Ю., Пойда С., Седой В., Сіпачова О., Сокол І., Спірін О., Стромило І., Шишкіна М. К. : ЦП «Компринт», 2015. 163 с.

3. Онкович Г. В. Медіапедагогіка. Медіаосвіта. Медіадидактика. Вища освіта України. 2007. № 2. С. 63–69.
4. Стеценко Н.М. О соотношении понятий текст – медиатекст – медиадискурс. Ученые записки Таврического нац. ун-та им. В.И. Вернадского. Серия “Филология. Социальные коммуникации”. 2011. Т. 24 (63). № 4. Ч. 2. С. 372–378.
5. Шишкіна М., Копняк Н., Корицька Г., Литвинова С., Носенко Ю., Пойда С., Сєдой В., Сіпачова О., Сокол І., Спирін О., Стромило І. Теоретико-практичні аспекти використання блог-технології у процесі навчання учнів української мови. К. : ЦП «Компринт». 2015. 1523 с.